

1.

U ŠKOLI EKOLOŠKOG OBRAZOVANJA

Svake godine svedoci smo gubitka ogromne količine drveća, uglavnom zbog nelegalne seče drveća u zaštićenim područjima. Ove oblasti takođe gube stanovništvo jer nedostatak posla i mogućnosti za obrazovanje primorava mlade ljude da odu negde drugde.

Seoski stanovnici ovih ugroženih šuma često žive sa manje od 1,25 dolara dnevno i nemaju prava na zemlju predaka koju nazivaju domom. Ekonomski pritisak je primorao mnoge od ovih zajednica da krče šume za osnovnu poljoprivredu, poseku drveće za ogrev i prodaju nelegalno posečeno drvo po cenama znatno ispod tržišne.

Vi ste ekolog i socijalni preduzetnik. Sva vaša preduzetnička inicijativa je usmerena na održivost i pomoć onima kojima je to najpotrebnije. Posmatrajući šta se dešava oko vas, koje rešenje biste ponudili?

ODRŽIVOST

1.

MOGUĆA SOLUCIJA

Osnovana je neprofitna organizacija fokusirana na ekološko obrazovanje i radne veštine.

Otvorili su školu, gde su se još bolje upoznali sa izazovima koji prate rasprostranjeno uništavanje šuma. Kako bi rešili ove probleme, postavili su prodavnicu u napuštenoj zgradi i počeli da obrazuju 15 lokalne dece. Tokom proteklih 20 godina, škola je narasla na 400 učenika, 40 stalno zaposlenih i radionice za stolariju i baštovanstvo na licu mesta. Kasnije su preduzetnici preuzeli novi izazov: korišćenje granta za njihovu stolarsku školu za stvaranje socijalnog preduzeća koje bi moglo da stvori radna mesta za zajednicu i suprotstavi se efektima deforestacije.

U početku su koristili ono što su imali - zalihe lokalnog tvrdog drveta, lokalne stolare sa preko 10 godina iskustva i odnose sa lokalnim dizajnerima - kako bi pravili i prodavali kutije za kupatila obližnjim hotelima.

ODRŽIVOST

2.

ECO DIZAJNIRANJE ZA PONOVRNU UPOTREBU

Godine 2019. Evropski parlament zabranio je upotrebu plastike za jednokratnu upotrebu, uključujući stiropor koji se koristi u kutijama za hranu i čašama. Podaci Evropske komisije otkrivaju da preko 80% morskog otpada čini plastika, a predmeti obuhvaćeni evropskim zakonima doprinose sa 70% tog otpada. Eliminacija jednokratnog stiropora je ključna zbog njegove značajne uloge u širenju mikroplastike, što predstavlja zdravstvene rizike za organe. Produžena razgradnja stiropora, njegov sirovi materijal izveden iz petrohemikalija (stiren), i opasnosti od njegovog sagorevanja ističu ekološke i zdravstvene brige. Termička reciklaža, iako opcija, nosi potencijalne rizike od zagađenja vazduha čak i u kontrolisanim uslovima.

Vi ste preduzetnik iz ekološkog sektora. Kao takvi, želite da koristite svoje znanje i infrastrukturu da stvorite neke alternative za proizvode od plastike za jednokratnu upotrebu (kutije za hranu i čaše napravljene od polistirena).

ODRŽIVOST

2.

MOGUĆA SOLUCIJA

Biotehnološka kompanija je pokrenula projekat Eco za uklanjanje stiropora iz pribora za jednokratnu upotrebu. Projekat je nagrađen kao inovativni projekat koji koristi poljoprivredni i industrijski otpad i posebnu kulturu pečuraka za proizvodnju biorazgradivog materijala, biosporina, kao zamene za stiropor. Kompanija ostvaruje visoke prihode, a broj njenih klijenata na mikro i makro nivou značajno raste. Ova kompanija je ostvarila društveni uticaj na ekologiju i zaštitu životne sredine kroz upravljanje otpadom i odgovornu proizvodnju, promovišući prakse cirkularne i zelene ekonomije. Njihov materijal biosporin osvojio je nagradu za najbolju tehnološku inovaciju.

ODRŽIVOST

3.

OSNAŽIVANJE POLJOPRIVREDE ZA ODRŽIV PROSPERITET

U brojnim regionima i dalje postoji izazov siromaštva koji utiče na milione pojedinaca. Ovo pitanje prevazilazi puka finansijska ograničenja, manifestujući se kao prepreka mogućnostima za obrazovanje, pristojno zapošljavanje i osnovne usluge. Siromaštvo postaje cikličan izazov, zamršeno povezan sa različitim aspektima, ometajući opšte blagostanje i održivi napredak zajednica. Mali poljoprivrednici često se suočavaju sa teškoćama u pristupu resursima, obrazovanju i poštenim tržištima, nastavljajući ciklus siromaštva u ruralnim područjima.

Vi ste preduzetnik u poljoprivrednom sektoru. Vaša primarna briga odnosi se na ograničenja s kojima se suočavaju mali poljoprivrednici i imperativnu potrebu za održivim poljoprivrednim praksama. Koje akcije biste preduzeli da predložite odgovarajuće rešenje kako biste pomogli u rešavanju ovog problema? Koje rešenje biste predložili?

ODRŽIVOST

3.

MOGUĆA SOLUCIJA

Zadruga je kreirala ciljani program koji ima za cilj osnaživanje malih farmera u ruralnim zajednicama, fokusiran je na obezbeđivanje osnovnih resursa, obrazovanje i promovisanje održivih poljoprivrednih praksi kako bi se poboljšala ekonomska otpornost i podstakao razvoj zajednice. Ovaj višestrani pristup počinje sa prilagođenim programima obuke, opremajući poljoprivrednike savremenim i održivim tehnikama. Kooperativni model osigurava da poljoprivrednici imaju kolektivnu snagu, omogućavajući im da udruže resurse i pregovaraju o poštenim cenama na tržištu. Strateška partnerstva sa obrazovnim institucijama i vladinim agencijama dodatno podržavaju inicijativu, integrišući najsavremenije tehnologije i inovacije. Ističući održive prakse, inicijativa ne samo da ima za cilj poboljšanje ekonomskih rezultata, već takođe daje prioritet dugoročnom zdravlju zajednice i životne sredine.

ODRŽIVOST

4.

OSNAŽIVANJE BESKUĆNIKA

Suočavajući se sa pretnjom beskućništva i ozbiljnim izazovima u zapošljavanju u našim zajednicama, marginalizovane grupe se suočavaju sa složenim pitanjima koja produbljuju njihovu borbu za opstanak i integraciju. Zasnovano na ekonomskoj nesigurnosti, ovim pojedincima nedostaju stabilne mogućnosti zapošljavanja, što ih čini ranjivim na raseljavanje čime se onemogućava njihova mogućnost trajnog stanovanja. Njihov nedostatak obrazovanja i zdravstvene zaštite povećava njihove teškoće i probleme, što dovodi do začaranog kruga nezaposlenosti i beskućništva. Strukturalna diskriminacija je dodatno marginalizovala neke grupe i povećala strukturne prepreke njihovom pristupu i mogućnostima.

Preduzetnik ste u sektoru izdavaštva i novinarstva, osetljivi ste na temu koja se izlaže. Šta biste predložili za rešavanje pitanja marginalizacije i povećanja beskućništva u vašoj zajednici?

ODRŽIVOST

4.

MOGUĆA SOLUCIJA

Godine 2010, koalicija organizacija civilnog društva i pojedinaca kreirala je časopis koji distribuiraju marginalizovane osobe. Časopis se distribuira kroz mrežu prodavaca, pri čemu 50% od svakog prodatog izdanja ide direktno prodavcu. Ova socijalna preduzetnička inicijativa takođe nudi obuke o mekim veštinama i tehničkim veštinama.

Ova vrsta samozapošljavanja i svakodnevne psihosocijalne podrške pomaže marginalizovanim pojedincima da generišu prihod, steknu samopouzdanje i razviju veštine, čime se postepeno kreću ka nezavisnosti. Časopis je izrastao u razgranatu medijsku platformu, edukuje i motiviše građane za aktivizam i promoviše demokratske principe i vrednosti u civilnom društvu. Sa više od sto stalnih prodavaca, časopis je obezbedio rad, prihod, psihosocijalnu i ekonomsku podršku za više od 350 osoba.

ODRŽIVOST

5.

OSNAŽIVANJE ŽENA IZ SOCIJALNO UGROŽENIH GRUPA

U mnogim zajednicama, žene i djevojke koje pripadaju socijalno ugroženim grupama često su izložene višestrukoj diskriminaciji i nasilju zasnovanom na polu. Suočavaju se sa praktičnim problemima poput neadekvatne infrastrukture, ograničenog pristupa obrazovanju ili brizi o deci, socijalnoj zaštiti i zdravstvenim uslugama. Mnoge od njih teško pronalaze i zadržavaju zaposlenje ne samo zbog opšte nepovoljne ekonomske situacije, već i zbog nedostatka obrazovanja i veština.

Vi ste preduzetnik koji je orijentisan na pružanje odgovora na potrebe zajednice u kojoj živite. Koje akcije biste preduzeli kako biste predložili odgovarajuće rešenje da doprinesete rešavanju predstavljenih problema?

ODRŽIVOST

5.

MOGUĆA SOLUCIJA

Jedno socijalno preduzeće otvorilo je hemijsku čistionicu i uslugu pranja veša koja zapošljava žene iz socijalno ugroženih grupa, sa ciljem da ih vrati u društvene tokove i omogući im dostojanstven život. Pružaju im obuke usmerene na radno angažovanje, vraćanje samopouzdanja i pomoć u ponovnom sticanju dostojanstva i ekonomske stabilnosti. Klijenti usluga su poslovni subjekti i veliki broj građana. Najugroženijim kategorijama društva obezbeđene su besplatne usluge pranja i peglanja. Kompanija takođe pruža usluge socijalne zaštite.

ODRŽIVOST

6.

OSNAŽIVANJE MLADIH IZ SIROMAŠNIH URBANIH PODRUČJA

Mladi iz siromašnih urbanih područja, koji su daleko od zaposlenja i obuke, suočavaju se sa ograničenjima vezanim za njihovu mobilnost i stoga mogu ući u situaciju isključenosti i marginalizacije. Često ne mogu priuštiti vozačku dozvolu, kupovinu automobila, nemaju prostora za bicikl, imaju ograničenu svest o gradu i nedostatak informacija o ključnim mestima za sastanke, rad i obuku. Ostajanje u istom komšiluku, uz oslanjanje na nekoliko usluga, dovodi do nedostatka mobilnosti što im otežava pronalaženje unosnog zaposlenja u poređenju sa opštom populacijom.

Vi ste preduzetnik u socijalnom sektoru, sa specifičnim veštinama u oblasti keteringa. Namjeravate preduzeti korake kako biste zadovoljili potrebe zajednice u kojoj radite. Koje akcije biste preduzeli kako biste predložili odgovarajuće rešenje za pomoć u rešavanju ovih problema? Koje rešenje biste predložili?

ODRŽIVOST

6.

MOGUĆA SOLUCIJA

Jedno socijalno preduzeće je kreiralo socijalnu catering uslugu. Profit se preraspodeljuje između šefa kuhinje i učesnika koji su pomogli u pripremi cateringa.

Catering usluga se nudi isključivo kulturnim, umetničkim i opštinskim udruženjima. Tokom godine se organizuje desetak catering događaja. Šef kuhinje nosi osnovnu opremu sa sobom, a lokacije su jednako opremljene (opštinske sale, auditorijumi, kulturni centri i udruženja). Program omogućava učesnicima da otkriju svoj grad, istraže mesta i kulturne događaje o kojima nisu ni razmišljali, i razviju veštine u kuvanju, usluživanju i socijalnim odnosima. Mnogi učesnici su kasnije nastavili karijere u kulturnim i socijalnim sferama.

Takođe su imali priliku da iskuse mobilnost u Evropi i razviju mnoge druge veštine.

Vozačka dozvola je takođe omogućila pronalaženje posla, povećanje šansi za pristojnu ponudu posla, a nekima i povratak na studije.

ODRŽIVOST

7.

HRANA & INKLUZIJA

Danas je teško ponuditi posao osobama sa autizmom. Oni koji bi želeli da rade često su obeshrabreni da traže ponude. Ovo predstavlja predstavlja ozbiljan društveni problem jer naglašava nejednakosti u populaciji. Nije lako za osobe sa autizmom da se uključe u posao jer im je potreban pravi vremenski okvir da se naviknu na promene koje ih pogađaju; ali uz odgovarajuću podršku mogu dokazati da su dobri radnici kao i ostali građani.

Vi ste preduzetnik u oblasti ugostiteljstva sa iskustvom u vođenju restorana. Imate dobar tim. Poznajete udruženja koja rade sa osobama sa autizmom. Koje akcije biste preduzeli da predložite odgovarajuće rešenje za pomoć u rešavanju ovog problema?

Koje rešenje biste predložili?

ODRŽIVOST

7.

MOGUĆA SOLUCIJA

Pronađete prostor gde možete otvoriti restoran. Vi i vaš tim se uključujete u obuku za rad sa osobama koje su pogođene autizmom. Otvorite pizzeriju gde je većina zaposlenih autistična. Kreirate kurseve obuke za njih, kako bi se upoznali, radili zajedno i naučili kako da pripremaju pizzu i poslužuju je ljudima. Ovo nudi stabilan posao za osobe sa autizmom, olakšavajući njihovu postepenu inkluziju u svet rada. Takođe ih čini motivisanim da žive u društvu koje prihvata sve bez ikakve vrste diskriminacije.

ODRŽIVOST

8.

OD NESIGURNOSTI DO PROFESIONALNE KARIJERE

Statistike pokazuju da broj žena koje su žrtve nasilja svakodnevno raste. Takođe pokazuju koliko je teško za njih da pronađu psihološku podršku i obnove svoje živote. U mnogim slučajevima, ako su bile žrtve porodičnog nasilja, one i dalje žive sa svojim zlostavljačima jer nisu finansijski nezavisne. U većini slučajeva, teško im je da finansiraju psihološko lečenje koje je kontinuirano i korisno za izlečenje i suočavanje sa traumom.

Vi ste preduzetnik u tekstilnoj industriji i vaš prijatelj je klinički psiholog specijalizovan za žrtve nasilja. Vi ste vlasnik ateljea. Koje akcije biste preduzeli kako biste predložili adekvatno rešenje za doprinos u rešavanju ovih problema? Koje rešenje biste predložili?

ODRŽIVOST

8.

MOGUĆA SOLUCIJA

Vi i vaš prijatelj otvarate kućni laboratorijum koji prihvata žene koje su ranjive jer su pretrpele fizičko i psihološko nasilje.

Nudite tim ženama besplatnu psihološku podršku i slušanje, a istovremeno i besplatne kurseve krojenja. One imaju priliku da nauče drevni, ali i dalje veoma popularan zanat: krojenje, koje spaja brigu i visoke standarde kvaliteta. Svaki komad je napravljen od održivih i inovativnih sirovina ili recikliranih tkanina. Na ovaj način stiču veštine, obnavljaju svoje samopouzdanje i rade na sticanju finansijske autonomije koja je neophodan uslov za emancipaciju od njihovog zlostavljača.

ODRŽIVOST

9.

DAJTE BILBORDIMA DRUGI ŽIVOT

Bilbordi, poster i leci koji se koriste u kampanjama završavaju na ilegalnim deponijama, gde je potrebno više od 1500 godina da se materijal od kojeg su napravljeni (PVC folija) razgradi. Na deponijama često dolazi do požara koje je teško ugasiti; gore danima ili nedeljama i u vazduh oslobađaju širok spektar toksičnih čestica. Obilne kiše tokom kišnih sezona izazivaju mnoge dodatne probleme. Zbog velikog porasta vodostaja reka, voda sakuplja ogromnu količinu PVC materijala koji se nalazi duž korita. Reciklaža ove vrste otpada moguća je samo u pojedinim zemljama i to po veoma visokim cenama. S druge strane, žene starije od 45 godina su pogođene tranzicijom i iz tog razloga imaju poteškoća u pronalaženju mogućnosti zapošljavanja i uključivanja u društvo.

Vi ste inženjer zaštite životne sredine, koja je izgubila posao i razmišlja da pokrene sopstveni biznis kao preduzetnik. Sve vaše poslovne ideje su orijentisane ka delovanju kako biste dali odgovore na potrebe zajednice u kojoj živite.

ODRŽIVOST

9.

MOGUĆA SOLUCIJA

Dve žene pokrenule su održivo eko-socijalno preduzeće koje reciklira PVC materijal sa reklamnih bilborda i pretvara ga u ekološki prihvatljive dodatke, novčanike i rančeve. Fokus proizvodnje je recikliranje PVC folije sa bilborda, kojoj je potrebno i do 1.500 godina da se razgradi u prirodi, a misija kompanije je promovisanje društveno odgovornog poslovanja putem specifičnog upravljanja otpadom i pronalaženja njegove nove namene. Tim ručno izrađuje ekološki prihvatljive, jedinstvene torbe, fascikle, futrole i novčanike, vodeći računa da iza svakog proizvoda stoji njegova posebna priča.

Istovremeno, zapošljava žene starije od 45 godina koje su pogođene tranzicijom, što je razlog za poteškoće u pronalaženju poslovnih prilika i uključivanja u društvo.

ODRŽIVOST

10.

NOVINARSTVO ZA OSNAŽIVANJE

Žene u pritvoru su podvrgnute ograničenjima lične slobode i stoga žive u stanju neugodnosti i marginalnosti. Najveća teškoća je otvoriti se svetu. Njihova budućnost nakon puštanja iz pritvora takođe nije jasna. Povratak u zajednicu nakon zatvora može biti pun mnogih kompleksnih izazova. Posebno zbog društvenih prepreka, bivšim osuđenicama je teže nego opštoj populaciji da pronađu unosno zaposlenje, osiguraju stabilan izvor prihoda za stanovanja, i generalno postanu produktivni članovi društva.

Vi ste preduzetnik u sektoru informacija i novinarstva. Imate veštine u grafici i dizajnu. Usmereni ste da delujete kako biste odgovorili na potrebe zajednice u kojoj živite. Koje akcije biste preduzeli kako biste predložili odgovarajuće rešenje za doprinos u rešavanju navedenih problema?

ODRŽIVOST

10.

MOGUĆA SOLUCIJA

U jednom zatvorskom centru, grupa dugotrajnih zatvorenika je uz pomoć grafičkih dizajnera i nezavisnih novinara kreirala ženski časopis. Ova inicijativa nije obična zatvorska novina sklepana raspoloživim sredstvima, već je pravi kvartalni časopis sa značajnim brojem stranica (52) i koji se štampa u 600 primeraka.

Takođe je inovativni umetnički i kulturni projekat, koji omogućava urednicima da razvijaju svoje kapacitete za književno i grafičko izražavanje. Oni razvijaju veštine timskog rada radeći zajedno i sa zajedničkim ciljem. To je iskustvo koje je zadovoljavajuće kako sa ekonomske, tako i sa motivacione tačke gledišta.

ODRŽIVOST

11.

DRUGA ŠANSA

Žene, muškarci i maloletnici u pritvoru su podvrgnuti ograničenjima lične slobode i stoga žive u stanju neugodnosti i marginalnosti. Njihova budućnost nakon puštanja iz pritvora takođe nije jasna. Po povratu u zajednicu nakon zatvora mogu se suočiti sa mnogim složenim izazovima. Kada bivši osuđenici budu pušteni, njima je teže nego opštoj populaciji da pronađu unosno zaposlenje, osiguraju stabilan izvor stanovanja, i generalno postanu produktivni članovi društva. Ovo je problem za sve zajednice.

Vi ste preduzetnik u tekstilnom sektoru. Trenutno vas brinu pitanja marginalizacije zatvorenika i ekološke održivosti. Koje akcije biste preduzeli kako biste predložili odgovarajuće rešenje za doprinos rešavanju ovih problema? Koje rešenje biste predložili?

ODRŽIVOST

Rešenje koje je usvojilo socijalno preduzeće "Officina Creativa" bilo je da kreira socijalni brend pod nazivom "Made in Carcere" ("Napravljeno u Zatvoru"). Ideja o stvaranju brenda proizvoda po meri napravljenih u zatvoru proizilazi iz želje da se izgradi dostojanstvo, svest i da se ženama u zatvoru pruži druga šansa, kreirajući strategije za socijalnu inkluziju kroz rad. Osuđenicama je pružena prilika da steknu tehničke i profesionalne veštine, kako bi bile zaposlene, primale redovnu platu i ponovo izgradile svest i osećaj dostojanstva. Obukom i plaćanjem rada zatvorenika, "Officina Creativa" je izgradila, demonstrirala i validirala novi model "cirkularne socijalne ekonomije", koji je sposoban da se samoodržava u režimu slobodne konkurencije, takođe podržavajući životnu sredinu kroz oporavak inventara, uzoraka tkanina i tekstilnog materijala doniranog od strane kompanija, koji postaje sirovina koja bi inače završila na tekstilnim deponijama i spalionama.

12.

USLUGA ODRŽIVE ISPORUKE

Dostavne usluge su vrlo popularne u današnje vreme. Iako zapošljavaju ljude širom sveta, teško je pronaći dostavu koja garantuje zdravlje i bezbednost za zaposlenog, kao i održivost za okolinu oko nas. One međutim, iskorišćavaju ljude koji su u potrebi za novcem, dajući im nedovoljno plaćen posao. Ovaj problem ima višestruke posledice: zaposleni nisu adekvatno zaštićeni, čak ni kada koriste automobile, bicikle, motocikle, trotinete. Takođe doprinose zagađenju i saobraćajnim nezgodama.

Vi ste preduzetnik, radite sa timom stručnjaka u različitim oblastima (ugovori o radu i uslovi rada, sociolog, dizajner proizvoda, stručnjak za životnu sredinu). Koje rešenje biste predložili za rešavanje opisanog problema?

ODRŽIVOST

12.

MOGUĆA SOLUCIJA

Kreirajte održivu dostavu osiguravajući pristojne standarde rada za zaposlene, stvarajući poštovanje i inkluzivno radno okruženje uz uspostavljanje plate merene prema radu koji obavlja zaposleni i broju radnih sati.

Ponovno razmotrite transportna sredstva promovišući smanjenje ekoloških troškova od emisija gasova, doprinoseći smanjenju uticaja buke. Kroz ovu održivu dostavnu aktivnost, kompanija pomaže u smanjenju saobraćaja na putevima, promovišući bolju životnu sredinu javnog prostora.

ODRŽIVOST

13.

OBUKA ZA SOCIJALNA PREDUZEĆA

Odrasli u ruralnim područjima susreću poteškoće u sticanju obuke u svetu preduzetništva. Konkretnije, u socijalnom i solidarnom preduzetništvu: mogućnosti obuke nalaze se u urbanim centrima nekoliko kilometara udaljenim, s ograničenjima u pogledu pristupa. Iseljavanje sa sela se povećava. Stopa nezaposlenosti na selu i u srednjim gradovima je u ekspanziji, a siromaštvo raste. Ipak, postoji mnogo prilika za preuzimanje preduzetničkih aktivnosti! Ali nedostatak obuke sprečava odrasle da se uključe i preduzmu akciju.

Vi ste preduzetnik u oblasti obrazovanja odraslih. Imate dobro znanje o tome kako organizovati obuke za odrasle o društvenoj ekonomiji. Nameravate da preduzmete akcije kako biste zadovoljili potrebe zajednice u kojoj radite. Koje akcije biste preduzeli kako biste predložili odgovarajuće rešenje za pomoć u rešavanju ovih problema? Koje rešenje biste preožili?

ODRŽIVOST

13.

MOGUĆA SOLUCIJA

U gradu u ruralnom području osnovan je centar za obuku odraslih. Njegov cilj je podsticanje stvaranja i razvoja aktivnosti koje doprinose održivom razvoju, ekološkoj održivosti i deo su pristupa socijalnoj, solidarnoj, lokalnoj i pravednoj ekonomiji.

Kurs je otvoren za sve u regionu koji imaju poslovnu ideju u oblasti socijalne ekonomije. Svake godine, 40 osoba prati 6 originalnih modula koje nudi ova obuka. Odrasli u obuci će unaprediti svoje veštine, drugačije gledati na svoju zajednicu i postaviti pitanja o etici u poslovanju, dok socijalno preduzeće ostvaruje profit. Na kraju obuke, više od 90 procenata odraslih pronalazi posao u sektoru svojih preduzetničkih ideja ili otvara socijalno i solidarno preduzeće.

ODRŽIVOST